

Preventive Management of Running Away from Home: A Cultural Approach

Javad Paydar

* PhD student in crime prevention management, Amin University of Police Sciences, Tehran, Iran. javad1395u@gmail.com

Received: 2022/01/26

Accepted: 2023/04/11

DOI:

10.22034/jpcs.2023.1273840.1211

ABSTRACT

The present study aims to examine the preventive management of running away from home according to cultural, social, and economic approaches. The research employs an exploratory strategy and a mixed-methodology approach, combining qualitative and quantitative methods. Qualitative data were collected through document analysis, case studies of runaway incidents, in-depth and semi-structured interviews, while quantitative data were collected through researcher-made questionnaire. Thematic analysis was used for the qualitative data and exploratory and confirmatory factor analysis and path analysis of structural equations were used for the quantitative data. The results indicate that the management of running away from home with a cultural, social, and economic approach involves 34 fundamental concepts, 3 organizing concepts, and one comprehensive concept. The factor loadings of all items of the three factors (cultural, social, and economic) were found to be greater than 0.4, except for item 13 (economic factor), and were deemed sufficient and relevant to the research. The findings also showed good model fit, with R2 values for cultural, economic, and social factors being above 0.19 and Q2 values being above 0.15. Based on the mean ranks of the components, the cultural component was found to be the most significant (average rank of 2.24), followed by the social (2.01) and economic (1.75) components.

Keywords: Preventive Management, Running Away From Home, Culture, Society, Economics.

► **Citation (Vancouver):** Paydar J. Preventive Management of Running Away from Home: A Cultural Approach. *Police Cultural Studies*, 2023; 10(2): 39-56.

► **Citation (APA):** Paydar, J. (2023). Preventive Management of Running Away from Home: A Cultural Approach. *Police Cultural Studies*, 10(2), 39-56.

مدیریت پیشگیری فرار از منزل با رویکرد فرهنگی

چکیده

پژوهش حاضر با هدف واکاوی مدیریت پیشگیری فرار از منزل با رویکرد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی انجام شد. این پژوهش، از لحاظ راهبرد، اکتشافی و از منظر روش شناسی، پژوهشی آمیخته (کیفی- کمی) است. ابزار گردآوری اطلاعات در مرحله کیفی، اسنادی، مطالعه پرونده‌های فرار و با استفاده از مصاحبه عمیق و نیمه ساختاریافته و در بخش کمی، پرسشنامه محقق ساخته بود. تجزیه و تحلیل داده‌های به دست آمده در بخش کیفی، با استفاده از روش تحلیل مضمون و در بخش کمی، با بهره‌گیری از تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی و در نهایت تحلیل مسیر معادلات ساختاری انجام شده است. نتایج مبین آن است که مدیریت پیشگیری فرار از منزل با رویکرد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی، شامل ۳۴ مفهوم پایه‌ای، ۳ مفهوم سازمان‌دهنده و یک مفهوم فراگیر است. همچنین، مشخص شد که بارهای عاملی تمام گویه‌های هر ۳ عامل پژوهش به جز گویه ۱۳، عامل اقتصادی بیشتر از ۰/۴ به دست آمده و کفایت لازم را برای ماندن در پژوهش دارند و مقادیر بارهای عاملی آن‌ها مناسب و از برازش مطلوب برخوردار است. یافته‌ها نشان داد که مقدار R^2 برای سه عامل فرهنگی (۰/۲۱۲)، اقتصادی (۰/۲۰۵) و اجتماعی (۰/۱۹۹) بیشتر از ۰/۱۹ و مقادیر Q^2 برای سه عامل فرهنگی (۰/۳۳۷)، اقتصادی (۰/۳۲۶) و اجتماعی (۰/۲۳۶) بیشتر از ۰/۱۵ به دست آمده‌اند، بنابراین می‌توان به برازش الگو از بعد ساختاری اعتماد کرد. بر اساس رتبه میانگین مؤلفه‌ها، مؤلفه فرهنگی با رتبه میانگین ۲/۲۴ بیشترین اهمیت را دارد و مؤلفه‌های اجتماعی (۲/۰۱) و اقتصادی (۱/۷۵)، به ترتیب در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

کلیدواژه‌ها: مدیریت پیشگیری، فرار از منزل، فرهنگ، جامعه، اقتصاد.

جواد پایدار

* دانشجوی دکتری مدیریت
پیشگیری از جرم، دانشگاه علوم
انتظامی امین، تهران، ایران.
javad1395u@gmail.com

نوع مقاله: پژوهشی

صص: ۳۹-۵۶

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۱/۰۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۱/۲۲

شناسه دیجیتال (DOI):

10.22034/jpcs.2023.1273840.1211

◀ استناد (ونکوور): پایدار ج. مدیریت پیشگیری فرار از منزل با رویکرد فرهنگی. مطالعات فرهنگی پلیس، ۱۴۰۲؛ ۱۰(۲): ۳۹-۵۶.

◀ استناد (APA): پایدار ج. (۱۴۰۲). مدیریت پیشگیری فرار از منزل با رویکرد فرهنگی. مطالعات فرهنگی پلیس، ۱۰(۲): ۳۹-۵۶.

جامعه و مسأله اجتماعی هم‌زادند و نمی‌توان جامعه‌ای را تصور نمود که فارغ از هرگونه مسأله اجتماعی باشد. مسأله اجتماعی حکایت از حیات و تکاپوی فکری و عملی حیات انسانی دارد و به هیچ وجه عاملی منفی نیست که بخواهیم از شر آن رها شویم (عیوضی، ۱۳۹۹: ۴۸)، بلکه بروز آسیب‌ها و ناهنجاری‌ها در جوامع مختلف تا حدودی طبیعی است. درواقع، ذات زندگی اجتماعی بشر، همواره با کمبودها، نارسایی‌ها و اختلالاتی مواجه است که بروز ناهنجاری‌ها را ناگزیر می‌سازد. مسائل و آسیب‌های اجتماعی غیر فردی، واقعی، نسبی، قانونمند و قابل کنترل هستند (شریفی‌رهنمو و همکاران، ۱۴۰۰: ۴۹).

فرار آغاز بی‌خانمانی و بی‌پناهی است و همین امر زمینه ارتکاب بسیاری از جرائم را فراهم می‌کند (هاشمی و همکاران، ۱۳۹۸: ۱۶۴). فرار بخشی از رفتار ناسازگارانه‌ای است که کودکان و نوجوانان مرتکب می‌شوند که ابتدا برای رفع نیازهای عادی خود یا پرکردن اوقات فراغت است و سپس به اعمال نابه‌هنجار دیگری، از قبیل دزدی و ول‌گردی روی می‌آورند (نجفی و همکاران، ۱۳۹۷: ۱۳). همچنین، فرار از خانه منج به اختلال و آشفتگی در نظم اجتماعی می‌شود و منشأ بسیاری از رفتارهای ضد اجتماعی و انحرافی در جامعه است (رشیدی‌اصل و همکاران، ۱۳۹۹: ۳۶). پدیده فرار نوجوانان و جوانان، معلول مجموعه پیچیده‌ای از عوامل روانی و اجتماعی است که در همه کشورهای به چشم می‌خورد. بروز این پدیده در ایران، به‌ویژه در سال‌های اخیر رو به افزایش نهاده است (رستمی و همکاران، ۱۳۹۷: ۷۴). یکی از دغدغه‌ها و نگرانی‌هایی که نه‌تنها خانواده‌ها، بلکه کارشناسان اجتماعی را به خود معطوف ساخته، روند رو به رشد فرار دختران از کانون خانواده است (ابراهیمی‌قوام و خطیب‌زاده، ۱۳۹۲: ۷۹). این مهم، یکی از مقوله‌های آسیب اجتماعی است که مهار آن به مدیریت قوی اجتماعی و حضور مداخله‌جویانه در روند آسیب‌های اجتماعی نیازمند است (پیرنمایی و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۰۰). از مهم‌ترین رویکردهای نظری در ارتباط با

فرار می‌توان به نظریه فشار اشاره کرد، زیرا این نظریه شاخه‌ای از نظریه ساختار اجتماعی است. احساس فشار هنگامی رخ می‌دهد که بین آرزوها و آرمان‌های فرهنگی، نظیر موفقیت مالی از یک‌سو و فرصت‌های ساختاری، نظیر آموزش و استخدام از سوی دیگر، تنش و برخورد وجود دارد. نابرابری ساختاری بر روی بسیاری از اشخاص به‌ویژه اعضای طبقه پایین جامعه فشار وارد می‌کند و افرادی که فرصت‌های کم‌تری برای به‌دست‌آوردن اهداف خود دارند، به‌علت توانایی در دست‌یابی به اهداف اجتماعی، احساس خشم، نفرت و پرخاشگری، آنان را به استفاده از شیوه‌های غیر قانونی و رفتار منحرفانه متمایل می‌سازد (معظمی و اسمعیلی، ۱۳۹۹: ۱۰۴).

پیشگیری را می‌توان یکی از راهبردهای اساسی درحوزه کنترل اجتماعی برشمرد که دربردارنده مجموعه راه‌کارهای مستقیم و غیر مستقیم با هدف ایجاد امکانات و موقعیت‌های بازدارنده از وقوع جرم و کج‌روی، طراحی و تدوین می‌شود (نوروزپور و همکاران، ۱۳۹۷: ۱۷۴). پدیده فرار از خانه، نه‌تنها از نظر علل پدیدآورنده آن حائز اهمیت است، بلکه به‌علت پیامدهای ناگواری که در پی دارد درخور تأمل است؛ زیرا، نوجوانانی که به فرار اقدام می‌کنند و سریعاً به خانه بر نمی‌گردند، با خطرهای بسیاری، از قبیل اعتیاد، روسپیگری، قتل، تجاوز به عنف، سرقت و ... روبه‌رو هستند (بلالی و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۲۹).

در مورد عوامل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، خیری (۱۳۹۲) نشان داد که عوامل اقتصادی با ۵۰ درصد، مهم‌ترین عامل فرار زنان و دختران است و همچنین عوامل اجتماعی با ۲۸/۳ درصد، عوامل فرهنگی با ۲۱/۷ درصد از دیگر عوامل مهم فرار در دختران هستند. در زمینه رابطه اعتماد اجتماعی و فرار، زمانی و همکاران (۱۳۹۱)، بین اعتماد اجتماعی خانواده در سه سطح خرد، میانه و کلان و فرار دختران، با احتمال ۹۹ درصد رابطه معنادار وجود دارد. کوکو و کورتنی (۱۹۹۸) بر روی یک گروه از دختران فراری ۱۵ساله، بهترین راه پیشگیری از فرار مجدد را رویکرد

خانواده‌درمانی نظام‌مند می‌دانند. براساس آنچه ذکر شد، این مهم شایسته توجه است.

به‌منظور علت‌شناسی دقیق پدیده فرار از خانه و کاهش آثار زیان‌بار آن به فرد، خانواده، فرهنگ، جامعه، امنیت و غیره نگارنده به‌دنبال پاسخ‌گویی به این پرسش است که «رابطه مدیریت پیشگیری فرار از منزل با علت‌شناسی مؤلفه‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی مؤثر بر این پدیده چگونه است؟»

روش پژوهش

این پژوهش، از لحاظ هدف، کاربردی و از نظر رویکرد، آمیخته اکتشافی (کیفی- کمی) است. در بخش کیفی، به شیوه تحلیل مضمون و با استفاده از روش رمزگذاری شش-مرحله‌ای براون و کلارک (۲۰۰۶) تحلیل‌ها انجام شده است. در این روش، که یک تحلیل تفسیری است، پژوهشگر به‌دنبال تحلیل داده‌های مصاحبه‌های بدون ساختار به‌منظور بررسی عمیق دیدگاه کنش‌گران و کشف مفاهیم ذهنی آن‌ها از طریق شش مرحله آشنایی با داده‌ها، ایجاد رمزهای اولیه، جستجوی رمزهای گزینشی، شکل‌گیری مضمون‌های فرعی، تعریف و نام‌گذاری مضمون‌های اصلی و تهیه گزارش است. جامعه مشارکت‌کنندگان این پژوهش، ۱۵ نفر از اساتید، مدیران، مسئولان و کارشناسان متخصص در امر مدیریت، پیشگیری و مقابله با آسیب‌های اجتماعی است که سابقه خدمت اجرایی در این حوزه داشته‌اند. انتخاب مشارکت‌کنندگان به‌روش هدفمند ملاکی تا رسیدن به اشباع نظری انجام شد. به این صورت که شرط انتخاب، تمایل به شرکت در پژوهش، دارای حداقل مدرک کارشناسی و ۱۵ سال سابقه خدمت در حوزه‌های مدیریت، پیشگیری و مقابله با آسیب‌های اجتماعی بود، چراکه تجربه لازم در این حوزه برای احصای داده‌های واقعی به پژوهشگر کمک فراوانی می‌نماید. بنابراین، در ابتدای هر مصاحبه، ضمن جلب توجه و علاقه‌مند کردن شرکت‌کنندگان به موضوع، در مورد اهمیت و هدف‌های پژوهش توضیحاتی داده شد و همان‌طور که ذکر گردید ملاک تعیین

حجم نمونه، رسیدن به اشباع نظری داده‌ها بود. در ادامه، برای گردآوری داده‌های مورد نیاز از مصاحبه کیفی نیمه-سازمان‌یافته بهره برده شد. برای اطمینان از کیفیت داده‌های مصاحبه، از روش جمع‌بندی و اعلام در انتهای هر جلسه استفاده گردید. به این نحو که پژوهشگر در انتهای هر جلسه، خلاصه و جمع‌بندی صحبت‌ها را به جمع حاضر اعلام می‌کرد. همچنین، برای اطمینان بیشتر، ابتدا روند مصاحبه مورد تأیید چهار نفر از کارشناسان مربوط قرار می‌گرفت. داده‌های حاصل از تحلیل مصاحبه‌ها نیز به پنج نفر از مشارکت‌کنندگان مطلع ارجاع داده شد و پس از اعمال نظرات اصلاحی آن‌ها، مورد تأیید قرار گرفت. در نهایت، به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌های به‌دست‌آمده، از روش تحلیل تحلیل مضمون استفاده شد. به این ترتیب که پژوهشگر مصاحبه‌ها را پس از ضبط بر روی فایل صوتی به نوشتار تبدیل و به خواندن و بازخوانی مکرر متن هر یک از مصاحبه‌ها پرداخته و پس از تحلیل داده‌ها و رمزگذاری با هدف فهم و آشکارسازی آنچه که داده گفته می‌شود، به سه دسته، ۱. مفاهیم پایه، ۲. مفاهیم سازمان‌دهنده، ۳. مفاهیم فراگیر یا کلی طبقه‌بندی شد.

در بخش کمی، از روش پیمایشی استفاده شده است و جامعه آماری، شامل اساتید رشته روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، حقوقی، کارشناسان انتظامی و قضایی، متخصصان، مدیران و مسئولان مرتبط با مدیریت، کنترل و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی به‌تعداد ۳۴۰ نفر است که با استفاده از فرمول کوکران، حجم نمونه پژوهش محاسبه تعداد ۱۸۲ نفر محاسبه گردید. ابزار مورد استفاده، پرسشنامه محقق-ساخته از نوع بسته با طیف لیکرت است. برای سنجش پایایی از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که آلفای برابر با ۰/۸۸۹ بود و برای سنجش اعتبار سؤالات پرسشنامه با دو روش روایی همگرا و واگرا و استفاده از نرم‌افزار Smart-PLS-3 بهره بردیم که مقدار مناسب برای AVE، ۰/۵ به بالا بود. برای کفایت حجم نمونه از آزمون کفایت حجم نمونه (KMO) و آزمون کرویت بارتلت، برای بررسی عامل‌های مقیاس و توزیع گویه‌ها از تحلیل عاملی اکتشافی از نرم‌افزار SPSS-28، برای اعتباریابی گویه‌ها از

یافته‌ها

مفاهیم پایه استخراج شده از متن مصاحبه‌ها در جدول زیر قابل مشاهده است:

تحلیل عاملی تأییدی با استفاده از نرم‌افزار Smart-PLS-3، برای رتبه‌بندی اهمیت مؤلفه‌ها از آزمون رتبه‌ای فریدمن، برای بررسی میزان اهمیت و رتبه‌بندی شاخص‌ها از آزمون t تک‌نمونه‌ای و برای بررسی تفاوت در دیدگاه شرکت‌کنندگان براساس متغیرهای جمعیت‌شناختی از تحلیل واریانس یک‌طرفه و آزمون t مستقل استفاده شده است.

جدول ۱- مفاهیم پایه استخراج شده از متن مصاحبه

ردیف	مفاهیم
۱	عدم پیش‌بینی روان‌شناس در دایرهٔ فقدان پلیس آگاهی برای ارائهٔ مشاوره بعد از پیدایش فرد آسیب‌دیده
۲	کمبود کارکنان برای سرعت‌بخشی در فرآیند رسیدگی و پیدایش افراد فقدانی و آسیب‌دیده
۳	عدم راه‌اندازی و تشکیل پلیس مستقل اطفال و نوجوانان به‌وسیلهٔ فراجا
۴	ضعف در ثبت دقیق اطلاعات افراد آسیب‌دیده در سامانه‌های مربوط (تکرار سابقهٔ فرار و ...)
۵	افزایش و طولانی‌بودن فاصلهٔ وقوع تا کشف فرد آسیب‌دیده
۶	عدم پیش‌بینی ساختار مستقل برای رسیدگی به فقدانی و فرار شهروندان در ساختار پلیس تخصصی
۷	وجود رقم سیاه در پنهان‌کردن آمار و وضعیت فرد آسیب‌دیده (فراری) برای حفظ آبرو
۸	نبود بانک اطلاعاتی جامع، کامل و منسجم از وضعیت افراد آسیب‌دیده از فرار
۹	عدم پیش‌بینی و تعیین قدرالسهم برای سازمان‌های متولی در امر پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی در هر یک از پرونده‌های تشکیل شده در پلیس به‌صورت فصلی با ارائهٔ گزارش راهبردی
۱۰	ضعف در برگزاری جلسات مشاورهٔ فردی و گروهی
۱۱	بی‌توجهی به آموزش مهارت‌های زندگی به‌ویژه تنظیم هیجان، حل مسأله و تفکر انتقادی
۱۲	ضعف در هشدارهای آموزشی از طریق ساخت و تدوین فیلم کوتاه، انیمیشن، اینفوگرافی به خانواده‌ها
۱۳	کم‌توجهی در معرفی الگوی مناسب به افراد در مدارس، محلات، دانشگاه‌ها و ...
۱۴	کم‌توجهی به آموزش‌های فرزندپروری و همسرمداری به خانواده‌ها
۱۵	عدم وجود برنامه‌های مؤثر برای پرکردن اوقات فراغت دانش‌آموزان
۱۶	عدم ترویج و توسعهٔ فرهنگ کتاب‌خوانی
۱۷	ضعف در آداب استفاده از شبکه‌های اجتماعی پیام‌رسان
۱۸	اجبارنکردن مدارس و دانشگاه به اجرای آزمون سلامت و بهداشت روان
۱۹	ضعف در باور والدین برای مراجعه به مراکز مشاوره و فرض نمودن آن به‌عنوان «عیب»
۲۰	ضعف در آشنایی با قوانین و اصول ارزشی حاکم بر جامعه
۲۱	ضعف در تقویت فرهنگ اسلامی-ایرانی به‌وسیلهٔ صدا و سیما
۲۲	عضویت در شبکه‌های اجتماعی پیام‌رسان، به‌خصوص اینستاگرام به‌قصد دوست‌یابی
۲۳	ارتباط غیر شرعی با نامحرم
۲۴	دست‌رسی آسان و بدون محدودیت و نظارت به کانال‌های مختلف شبکه‌های اجتماعی
۲۵	عدم ایجاد زمینه و شرایط برای تسهیل در ازدواج دختر و پسرهایی که با یک‌دیگر فرار می‌نمایند

ادامه جدول ۱- مفاهیم پایه استخراج شده از متن مصاحبه

ردیف	مفاهیم
۲۶	روی آوردن به شرب خمر
۲۷	داشتن سابقه خیانت همسر به یکدیگر
۲۸	اعتیاد والدین به مصرف مواد مخدر
۲۹	ارتباط و اغفال به قصد خروج غیر قانونی از کشور
۳۰	نیاز به ازدواج
۳۱	مخالفت پدر با ازدواج
۳۲	به هم خوردن خواستگاری در روز نامزدی
۳۳	ضعف در تبیین پیامدهای ناگوار فرار از منزل در رسانه و شبکه‌های اجتماعی
۳۴	زدن «انگ و یا برچسب مجرمانه» به افراد آسیب‌دیده
۳۵	تقاضای طلاق مکرر
۳۶	ازدواج زودهنگام و کودک‌همسری
۳۷	نداشتن مسکن و سرپناه مناسب برای افراد آسیب‌دیده و خانواده آنان
۳۸	افزایش نرخ تورم و هزینه‌های جاری زندگی و فراهم شدن مشکلات معیشتی
۳۹	بیکاری و نداشتن شغل مناسب برای امرار و معاش
۴۰	دست‌فروشی در خیابان و محلات (کودک کار)
۴۱	متضرر شدن از بورس
۴۲	عدم بازپرداخت بدهی و اقساط (چک برگشتی) (اقتصادی)
۴۳	عضویت در شبکه‌های هرمی به قصد یک‌شبه پولدار شدن (اقتصادی)
۴۴	عدم پاسخ مثبت به خواستگار از سوی والدین (مخالفت با ازدواج با فرد دل‌خواه)
۴۵	اختلاف خانوادگی و درگیری با همسر در خانه
۴۶	عدم برقراری ارتباط مؤثر همسران و والدین با یکدیگر (یعنی هم‌دل بودن با هم)
۴۷	عدم داشتن درک متقابل همسران از یکدیگر
۴۸	توهین و فحاشی، مشاجره لفظی مکرر والدین با یکدیگر و یا با فرزندان
۴۹	اختلاف نظر و دیدگاه بستگان درجه یک، به خصوص برادر و خواهر
۵۰	کمبود محبت و تحقیر در خانواده
۵۱	تبعیض آشکار در بین فرزندان خانواده به واسطه والدین
۵۲	کتک‌کاری و اذیت و آزار جسمی مستمر به وسیله همسر
۵۳	زندانی بودن والدین برای چند سال متمادی
۵۴	متارکه و جدایی والدین از یکدیگر و فرزند طلاق‌بودن
۵۵	زندگی با پدر بزرگ، مادر بزرگ، نامادری و ناسازگاری با آنان
۵۶	فوت بستگان درجه یک (پدر و مادر)
۵۷	رنج‌بردن از بیماری اعصاب و روان فرد آسیب‌دیده
۵۸	داشتن اختلالات و بیماری روحی و روانی والدین
۵۹	داشتن بیماری آلزایمر (فراموشی) و معلولیت ذهنی

ادامه جدول ۱- مفاهیم پایه استخراج شده از متن مصاحبه

ردیف	مفاهیم
۶۰	اضطراب در محیط خانواده
۶۱	عدم مراجعه والدین در طول یک سال به مراکز مشاوره برای درمان، مداخله و کنترل بیماری
۶۲	احساس حقارت
۶۳	عدم توجه به زمینه‌های قبلی خودکشی و مشکلات متعدد زندگی
۶۴	استقلال طلبی و مستقل شدن
۶۵	حس کنجکاوی
۶۶	اثبات قابل اعتماد بودن
۶۷	بلندپروازی و داشتن آرزو و اهداف بزرگ
۶۸	نداشتن سرگرمی در خانواده
۶۹	نداشتن خواستگار مناسب
۷۰	انتقام از خانواده
۷۱	ملمز نمودن خانواده‌ها در طرح سلامت و معرفی آنان برای شناسایی احتمالی اختلالات و بیماری‌های روانی (تشکیل پرونده سلامت ذهنی)
۷۲	ضعف شناسایی دقیق زنان بدسرپرست یا بی‌سرپرست
۷۳	عدم وجود آیین‌نامه بومی برای فرآیند مدیریت پیش‌گیری، کنترل و بازاجتماعی پدیده فرار و فقدان
۷۴	ضعف در وجود وحدت رویه در آموزش‌های ارائه شده به خانواده و افراد آسیب‌دیده
۷۵	ضعف در آمار و اطلاعات مرتبط با فقدان و فرار از منزل و هم‌خوانی نداشتن اطلاعات سازمان‌ها با یکدیگر
۷۶	عدم وجود اماکن تفریحی، رفاهی و فرهنگی در مناطق حاشیه‌نشین
۷۷	عدم وجود مکان‌های متعدد استاندارد برای اسکان افراد آسیب‌دیده با اطلاع‌رسانی مناسب در جامعه، به‌خصوص آقایان آسیب‌دیده
۷۸	زندگی افراد آسیب‌دیده در ساختمان‌ها و منازل غیر استاندارد، بدون امکانات رفاهی مناسب و حداقلی
۷۹	نداشتن اطلاع و دانش کافی از قانون حمایت از اطفال و نوجوانان به‌وسیله دستگاه‌های مجری و خانواده‌ها
۸۰	ضعف در اجرای انجام وظایف پیش‌بینی شده در قانون حمایت از اطفال و نوجوانان
۸۱	ضعف برخورد قاطع و قانونی با سوءاستفاده از افراد آسیب‌دیده، به‌ویژه اطفال و نوجوانان
۸۲	لحاظ نمودن سوابق افراد آسیب‌دیده پس از اصلاح و بازاجتماعی در فرآیند گزینش در سازمان‌ها و عدم اشتغال به کار آنان
۸۳	ضعف باور در هوشمندسازی برای ارتباط مؤثر بین دستگاه‌های اجرایی (استانداری، قضایی، پلیس، آموزش و پرورش، بهزیستی و ...) و نبود نظام یک‌پارچه جامع اطلاعات برای ثبت اطلاعات افراد آسیب‌دیده به‌صورت متمرکز
۸۴	ضعف همکاری و تعامل مؤثر دستگاه‌های متولی در امر پیش‌گیری از آسیب اجتماعی با یکدیگر در اجرای وظایف محوله، اصلاح و بازاجتماعی افراد آسیب‌دیده
۸۵	ضعف ارائه خدمات حمایتی از سوی کمیته امداد با سازوکار مناسب به خانواده‌های آسیب‌دیده
۸۶	ضعف پاسخ‌گویی به انتقادات و نظرات دانش‌آموزان به‌وسیله نهادها و مراکز علمی-آموزشی (دانشگاه، آموزش و پرورش، خانواده و ...)

بوده است که شرح تفصیلی نقل قول‌ها و مضامین پایه‌ای استخراج شد. در این مرحله، از تحلیل مضمونی، پس از سازماندهی مضامین، مضمون‌های مربوط به مؤلفه‌های موردنظر برابر جدول (۲) احصاء شد.

در جدول (۱)، برای شناسایی از برون‌دادهای مصاحبه، از روش تحقیق کیفی تحلیل مضمون استفاده شد. بر این اساس، مهم‌ترین مؤلفه‌های مدیریت پیشگیری فرار از منزل با رویکرد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی، مشتمل بر ۸۶ نقل قول نزدیک به هم و به‌تبع آن دارای ۳۴ مضمون پایه‌ای

جدول ۲- مفاهیم پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر مستخرج‌شده از متن مصاحبه‌ها

ردیف	مفاهیم پایه (اولیه)	مفاهیم سازمان‌دهنده	مفاهیم فراگیر
۱	ضعف در برگزاری جلسات مشاوره فردی و گروهی	مؤلفه‌های فرهنگی	مدیریت پیش‌گیری فرار از منزل
۲	بی‌توجهی به آموزش مهارت‌های زندگی، به‌ویژه تنظیم هیجان، حل مسأله و تفکر انتقادی		
۳	ضعف در هشدارهای آموزشی از طریق ساخت و تدوین فیلم کوتاه، انیمیشن و اینفوگرافی به خانواده‌ها		
۴	کم‌توجهی در معرفی الگوی مناسب به افراد در مدارس، محلات، دانشگاه‌ها و ...		
۵	کم‌توجهی به آموزش‌های فرزندپروری و همسررداری به خانواده‌ها		
۶	عدم وجود برنامه‌های مؤثر برای پرکردن اوقات فراغت دانش‌آموزان		
۷	عدم ترویج و توسعه فرهنگ کتاب‌خوانی		
۸	ضعف در آداب استفاده از شبکه‌های اجتماعی پیام‌رسان		
۹	اجبار نکردن مدارس و دانشگاه به اجرای آزمون سلامت و بهداشت روان		
۱۰	ضعف در باور والدین برای مراجعه به مراکز مشاوره و فرض نمودن آن به‌عنوان «عیب»		
۱۱	ضعف در آشنایی با قوانین و اصول ارزشی حاکم بر جامعه	مؤلفه‌های اجتماعی	
۱۲	ضعف در تقویت فرهنگ اسلامی-ایرانی به‌وسیله صدا و سیما		
۱۳	عضویت در شبکه‌های اجتماعی پیام‌رسان، به‌ویژه اینستاگرام به‌قصد دوست‌یابی		
۱۴	ارتباط غیر شرعی با نامحرم		
۱۵	دست‌رسی آسان و بدون محدودیت و نظارت به کانال‌های مختلف شبکه‌های اجتماعی		
۱۶	عدم ایجاد زمینه و شرایط برای تسهیل در ازدواج دختر و پسرهایی که با یک‌دیگر فرار می‌نمایند		
۱۷	روی آوردن به شرب خمر		
۱۸	داشتن سابقه خیانت همسر به یک‌دیگر		
۱۹	اعتیاد والدین به مصرف مواد مخدر		
۲۰	ارتباط و اغفال به‌قصد خروج غیر قانونی از کشور		
۲۱	نیاز به ازدواج		
۲۲	مخالفت پدر با ازدواج		
۲۳	به‌هم خوردن خواستگاری در روز نامزدی		
۲۴	ضعف در تبیین پیامدهای ناگوار فرار از منزل در رسانه و شبکه‌های اجتماعی		
۲۵	زدن «انگ و یا برچسب مجرمانه» به افراد آسیب‌دیده		

ادامه جدول ۲- مفاهیم پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر مستخرج شده از متن مصاحبه‌ها

مفاهیم فراگیر	مفاهیم سازمان‌دهنده	مفاهیم پایه (اولیه)	ردیف
		تقاضای طلاق مکرر	۲۶
		ازدواج زودهنگام و کودک‌همسری	۲۷
	مؤلفه‌های اقتصادی	نداشتن مسکن و سرپناه مناسب برای افراد آسیب‌دیده و خانواده آنان	۲۸
		افزایش نرخ تورم و هزینه‌های جاری زندگی و فراهم شدن مشکلات معیشتی	۲۹
		بیکاری و نداشتن شغل مناسب برای امرار معاش	۳۰
		دست‌فروشی در خیابان و محلات (کودک کار)	۳۱
		متضرر شدن از بورس	۳۲
		عدم بازپرداخت بدهی و اقساط (چک برگشتی)	۳۳
		عضویت در شبکه‌های هرمی به قصد یک‌شبه پولدار شدن	۳۴

همچنین، مشخص شد که دومین مفهوم سازمان‌دهنده، یعنی مؤلفه‌های اجتماعی نیز شامل، ۱۵ مفهوم پایه می‌شود. آزمون کفایت حجم نمونه و آزمون کرویت بارتلت^۱ مشخص می‌کنند که آیا تحلیل عاملی اکتشافی بر روی داده‌های جمع‌آوری شده قابل اجرا است و این که حجم نمونه کفایت لازم را دارد. نتایج این آزمون برای پژوهش حاضر در زیر ارائه شده است:

همان‌گونه که داده‌های جدول (۲) نشان می‌دهند، تفسیر مفاهیم پایه‌ای به مفاهیم سازمان‌دهنده و فراگیر مبین آن است که مدیریت پیشگیری فرار از منزل با رویکرد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی، شامل ۳۴ مفهوم پایه‌ای، ۳ مفهوم سازمان‌دهنده و ۱ مفهوم فراگیر است. براین اساس، تصریح می‌گردد که اولین مفهوم سازمان‌دهنده، یعنی مؤلفه‌های فرهنگی، شامل ۱۲ مفهوم اولیه است.

جدول ۳- نتایج آزمون KMO و آزمون بارتلت

۰/۸۲۳	کفایت حجم نمونه (KMO)
۳۰۵۷/۵۴۱	خی دو
۵۶۱	درجه آزادی
۰/۰۰۰	سطح معنی‌داری

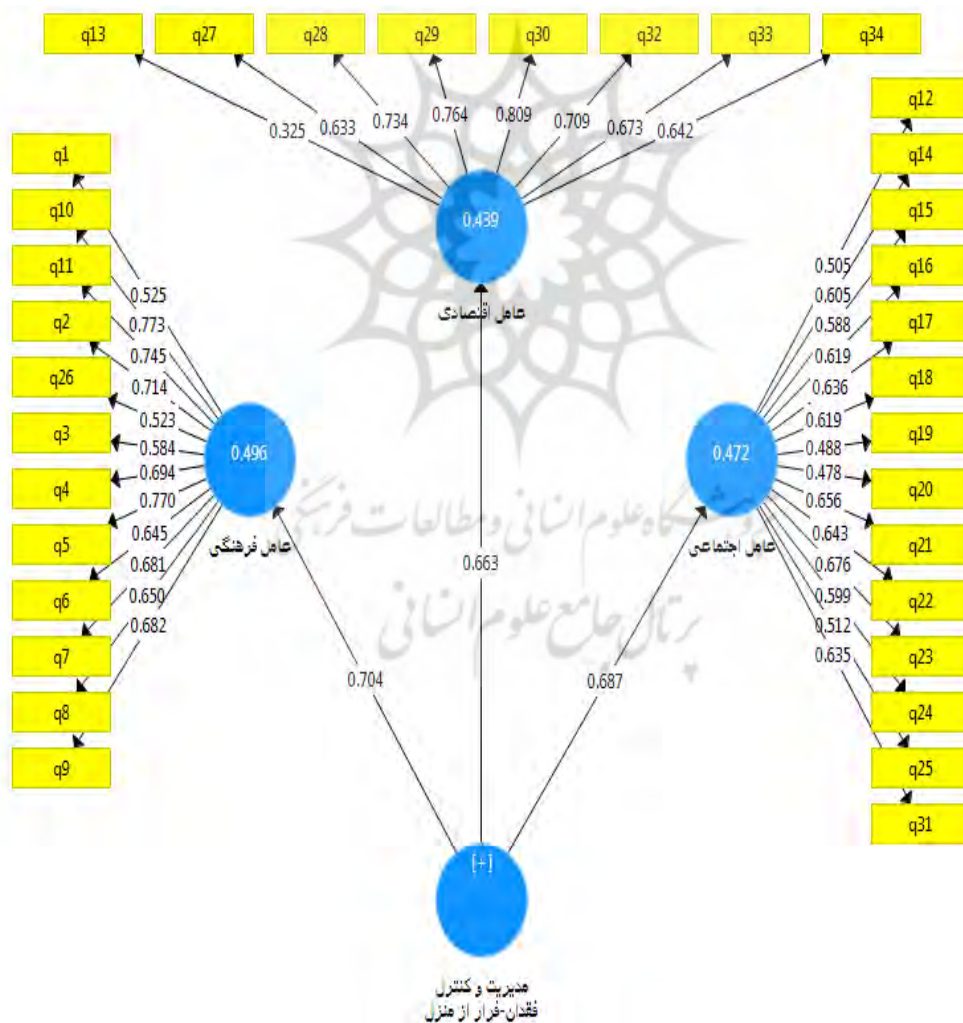
برابر ۰/۰۰۰ و کوچک‌تر از ۰/۰۵ است ($P < ۰/۰۵$)، با اطمینان می‌توان اظهار نمود که انجام تحلیل عاملی بر روی داده‌های پژوهش قابل انجام است. همچنین، معنی‌داری آزمون بارتلت ($P < ۰/۰۵$) نشان می‌دهد که فرض همانی بودن ماتریس همبستگی رد شده و تحلیل عاملی برای شناسایی ساختار (الگوی عاملی) مناسب است. پس از

مقدار شاخص KMO در دامنه صفر تا یک قرار دارد و اکثریت متخصصان حداقل مقدار قابل قبول را ۰/۶ در نظر گرفته‌اند (کلاین، ۲۰۱۳). با توجه به نتایج جدول فوق، مقدار KMO برای پژوهش حاضر، ۰/۸۲۳ به دست آمده است. بنابراین، می‌توان اظهار داشت که حجم نمونه از کفایت لازم و بسیار خوبی برخوردار است. به علاوه، با توجه به نتایج سطح معنی‌داری آزمون کرویت بارتلت که

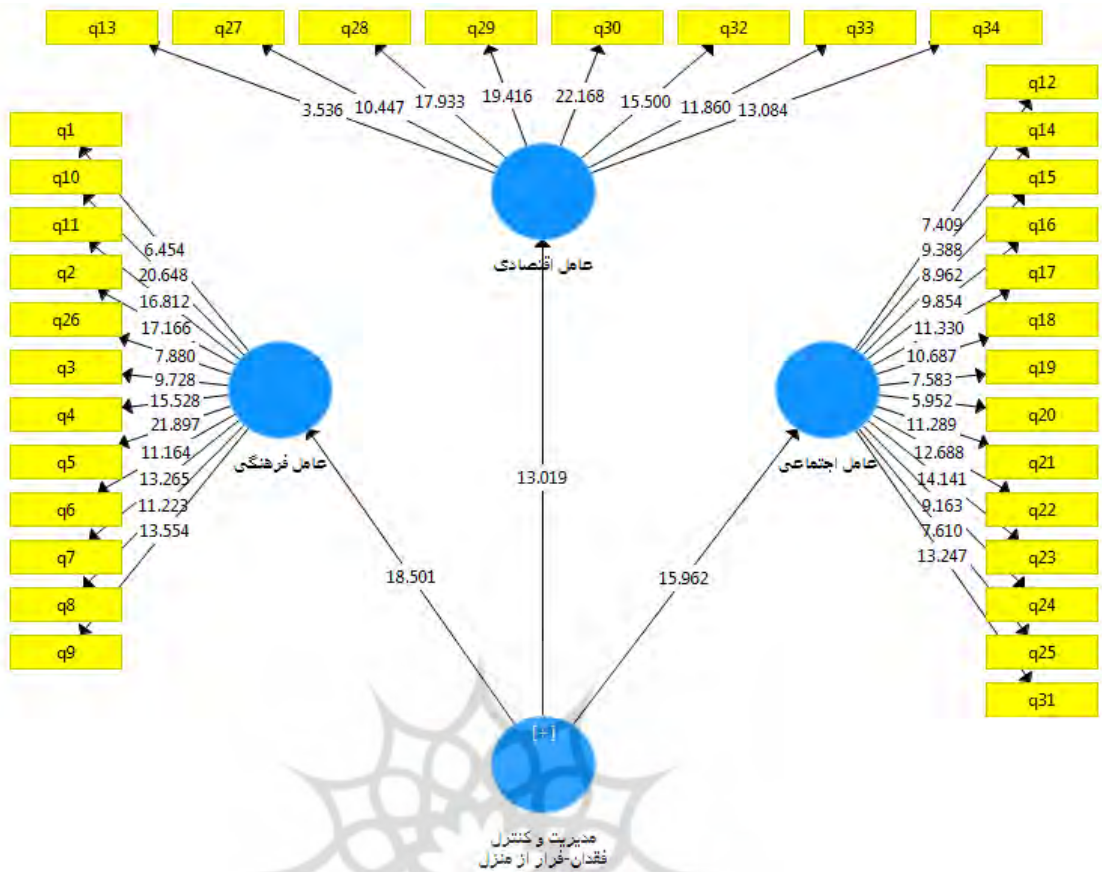
^۱. Bartlett's Test of Sphericity

روایی واگرا، از دیگر معیارهای بررسی برآزش الگوهای اندازه‌گیری است که دو موضوع را پوشش می‌دهد: الف) مقایسه میزان همبستگی بین شاخص‌های یک سازه با آن سازه در مقابل همبستگی آن شاخص‌ها با سازه‌های دیگر و ب) مقایسه میزان همبستگی یک سازه با شاخص‌هایش در مقابل همبستگی آن سازه با سایر سازه‌ها که با روش فورنل و لارکر (۱۹۸۱) قابل انجام است. در شکل (۱)، الگوی پردازش‌شده براساس بارهای عاملی و در شکل (۲)، الگوی پردازش‌شده براساس مقادیر t ارائه شده است:

تعیین مناسب بودن الگوی عاملی، لازم است تا مقادیر اشتراک گویه‌های پرسشنامه مورد بررسی قرار گیرد. در این پژوهش، با توجه به نتایج تحلیل عاملی اکتشافی مشخص شد که در کل ۳ مؤلفه در پژوهش وجود دارد و در این بخش روایی پرسشنامه با دو روش روایی همگرا و روایی واگرا و استفاده از نرم‌افزار Smart-PLS-3 بررسی شده و کفایت هر یک از گویه‌ها و مؤلفه‌ها برای ماندن در پژوهش اندازه‌گیری شده است. روایی همگرا به میزان AVE محاسبه‌شده برای این منظور به کار می‌رود. مقدار مناسب برای AVE، ۰/۵ به بالاست.

شکل ۱- الگوی ساختاری مدیریت پیش‌گیری از فرار منزل با رویکرد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی (براساس بارهای عاملی)

شکل ۲- مدل مدیریت پیشگیری از فرار منزل با رویکرد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی (براساس مقدار t)

اجتماعی و اقتصادی قابل مشاهده است.

در ادامه، جدول بارهای عاملی گویه‌های مقیاس

مدیریت پیشگیری از فرار منزل با رویکرد فرهنگی،

جدول ۴- بارهای عاملی گویه‌های مقیاس مدیریت پیشگیری از فرار منزل با رویکرد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی

مؤلفه‌ها	گویه‌ها	بار عاملی	مقدار t	آلفای کرونباخ	ضریب پایایی ترکیبی (CR)	میانگین واریانس استخراجی (AVE)
عامل فرهنگی	۵	۰/۷۷۰	۲۱/۸۹۷	۰/۸۸۶	۰/۹۰۶	۰/۵۵۰
	۱۰	۰/۷۷۳	۲۰/۶۴۸			
	۱۱	۰/۷۴۵	۱۶/۸۱۲			
	۴	۰/۶۹۴	۱۵/۵۲۸			
	۲	۰/۷۱۴	۱۷/۱۶۶			
	۷	۰/۶۸۱	۱۳/۲۶۵			
	۶	۰/۶۴۵	۱۱/۱۶۴			
	۳	۰/۵۸۴	۹/۷۲۸			
	۹	۰/۶۸۲	۱۳/۵۵۴			
	۸	۰/۶۵۰	۱۱/۲۲۳			
	۱	۰/۵۲۵	۶/۴۵۴			
۲۶	۰/۵۲۳	۷/۸۸۰				

ادامه جدول ۴- بارهای عاملی گویه‌های مقیاس مدیریت پیش‌گیری از فرار منزل با رویکرد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی

مؤلفه‌ها	گویه‌ها	بار عاملی	مقدار t	آلفای کرونباخ	ضریب پایایی ترکیبی (CR)	میانگین واریانس استخراجی (AVE)
عامل اجتماعی	۱۶	۰/۶۱۹	۹/۸۵۴	۰/۸۵۷	۰/۸۸۳	۰/۵۵۲
	۱۵	۰/۵۸۸	۸/۹۶۲			
	۲۱	۰/۶۵۶	۱۱/۲۸۹			
	۱۷	۰/۶۳۶	۱۱/۳۳۰			
	۱۴	۰/۶۰۵	۹/۳۸۸			
	۲۲	۰/۶۴۳	۱۲/۶۸۸			
	۱۸	۰/۶۱۹	۱۰/۶۸۷			
	۲۳	۰/۶۷۶	۱۴/۱۴۱			
	۲۰	۰/۴۷۸	۵/۹۵۲			
	۳۱	۰/۶۳۵	۱۳/۲۴۷			
	۲۴	۰/۵۹۹	۹/۱۶۳			
	۲۵	۰/۵۱۲	۷/۶۱۰			
	۱۲	۰/۵۰۵	۷/۴۰۹			
۱۹	۰/۴۸۸	۷/۵۸۳	عامل اقتصادی	۰/۸۶۵	۰/۵۵۶	
۳۰	۰/۸۰۹	۲۲/۱۶۸				
۲۹	۰/۷۶۴	۱۹/۴۱۶				
۲۸	۰/۷۳۴	۱۷/۹۳۳				
۳۳	۰/۶۷۳	۱۱/۸۶۰				
۳۲	۰/۷۰۹	۱۵/۵۰۰				
۳۴	۰/۶۴۲	۱۳/۰۸۴				
۲۷	۰/۶۳۳	۱۰/۴۴۷	۰/۳۲۵	۰/۸۱۷	۰/۵۳۶	
۱۳	۰/۳۲۵	۳/۵۳۶				

علاوه بر این، براساس جدول ۷ مشاهده می‌شود که ضریب آلفای کرونباخ برای هر ۳ عامل بیشتر از ۰/۷ حاصل شده است. در نتیجه، از پایایی مطلوب برخوردار است. به علاوه، با توجه به مقادیر به دست آمده برای ضریب پایایی ترکیبی (CR)، هر ۳ عامل پژوهش بیشتر از ۰/۷ هستند، بنابراین می‌توان اظهار کرد که از سازگاری درونی مطلوبی برخوردار هستند و در نهایت با توجه به مقدار میانگین واریانس استخراجی (AVE) برای هر ۳ عامل پژوهش که بیشتر از ۰/۵ است، وضعیت پایایی و روایی مقیاس مدیریت

در جدول (۴)، بارهای عاملی عامل‌های پژوهش ارائه شده و همان‌طور که مشخص است، بارهای عاملی تمام گویه‌های هر ۳ عامل پژوهش، به جز گویه ۱۳، عامل اقتصادی بیشتر از ۰/۴ به دست آمده است. بنابراین، با اطمینان می‌توان اظهار داشت که گویه‌های هر ۳ عامل پژوهش، به جز گویه ۱۳ که از روند پژوهش حذف شد، کفایت لازم را برای ماندن در پژوهش دارند، مقادیر بارهای عاملی آن‌ها مناسب و همچنین از برآزش مطلوب برخوردار است.

اقتصادی (۰/۳۲۶) و اجتماعی (۰/۲۳۶) بیشتر از ۰/۱۵ است. بنابراین، می‌توان به برازش الگو از بعد ساختاری اعتماد کرد. سپس، به بررسی برازش کلی الگوی پژوهش (GOF) پرداخته شد و دریافتیم که مقدار GOF برابر با ۰/۳۳۳ است و با توجه به این که مقادیر ۰/۰۱، ۰/۲۵ و ۰/۳۶ به ترتیب برای برازش ضعیف، متوسط و قوی الگوی کلی معرفی شده است، این مقدار ۰/۳۳۰ نشان از برازش کلی خوب و مطلوب الگو دارد.

در ادامه، تفاوت در دیدگاه نمونه آماری براساس متغیرهای رتبه علمی، سن، میزان تحصیلات، وضعیت اشتغال و شغل با استفاده از تحلیل واریانس یک‌طرفه تحلیل شده است. همچنین، تفاوت در دیدگاه شرکت‌کنندگان در پژوهش در خصوص مدیریت پیشگیری فرار از منزل با رویکرد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی بر مبنای محل خدمت، جنسیت و وضعیت تأهل با استفاده از آزمون t مستقل واکاوی شده است. در زیر، این تحلیل‌ها در قالب جدول قابل مشاهده هستند:

پیشگیری فرار منزل با رویکرد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی تأیید می‌شود. شاخص ریشه میانگین مربعات باقیمانده استاندارد (SRMR) به عنوان تفاوت بین همبستگی مشاهده شده و ماتریس همبستگی ضمنی الگو تعریف می‌شود. این شاخص امکان ارزیابی میانگین بزرگی اختلافات بین همبستگی‌های مشاهده شده و مورد انتظار را به عنوان معیار مطلق معیار برازش (الگو) فراهم می‌کند. در پژوهش حاضر، مقدار SRMR برابر با ۰/۱۳۴ به دست آمده است و به دلیل آن که مقدار مطلوب برای این شاخص کم‌تر از ۰/۸ معرفی شده (هنسلر و همکاران، ۲۰۱۴)، مقدار SRMR حاصل برای الگوی پژوهش نشان از مطلوب بودن آن دارد. همچنین، برازش الگو نیز با استفاده از $Gof = \sqrt{communality \times R^2}$ بررسی شد و نتایج نشان داد که مقدار R^2 برای سه عامل فرهنگی (۰/۲۱۲)، اقتصادی (۰/۲۰۵) و اجتماعی (۰/۱۹۹) بیشتر از ۰/۱۹ و مقادیر Q^2 برای سه عامل فرهنگی (۰/۳۳۷)،

جدول ۵- تفاوت دیدگاه نمونه آماری در خصوص مدیریت پیشگیری فرار از منزل با رویکرد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی براساس رتبه علمی

سطح معنی‌داری	F	مربع میانگین	درجه آزادی	مجموع مربعات	بین گروهی	عوامل فرهنگی
۰/۱۷۷	۱/۶۶۱	۰/۷۷۶	۳	۲/۳۲۸	بین گروهی	عوامل فرهنگی
		۰/۴۶۷	۱۷۸	۸۳/۱۵۱	درون گروهی	
			۱۸۱	۸۵/۴۷۹	کل	
۰/۴۵۴	۰/۸۷۷	۰/۲۴۰	۳	۰/۷۲۰	بین گروهی	عوامل اجتماعی
		۰/۲۷۴	۱۷۸	۴۸/۷۲۲	درون گروهی	
			۱۸۱	۴۹/۴۴۳	کل	
۰/۴۲۲	۰/۹۴۲	۰/۴۹۰	۳	۱/۴۷۱	بین گروهی	عوامل اقتصادی
		۰/۵۲۰	۱۷۸	۹۲/۶۴۴	درون گروهی	
			۱۸۱	۹۴/۱۱۵	کل	

جدول ۶- تفاوت دیدگاه نمونه آماری درخصوص مدیریت پیشگیری فرار از منزل با رویکرد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی براساس سن

سطح معنی داری	F	مربع میانگین	درجه آزادی	مجموع مربعات		
۰/۸۷۹	۰/۲۲۴	۰/۱۰۷	۳	۰/۳۲۲	بین گروهی	عوامل فرهنگی
		۰/۴۷۸	۱۷۸	۸۵/۱۵۷	درون گروهی	
			۱۸۱	۸۵/۴۷۹	کل	
۰/۰۲۲	۳/۲۹۲	۰/۸۶۶	۳	۲/۵۹۹	بین گروهی	عوامل اجتماعی
		۰/۲۶۳	۱۷۸	۴۶/۸۴۴	درون گروهی	
			۱۸۱	۴۹/۴۴۳	کل	
۰/۶۳۶	۰/۵۶۹	۰/۲۹۸	۳	۰/۸۹۵	بین گروهی	عوامل اقتصادی
		۰/۵۲۴	۱۷۸	۹۳/۲۲۱	درون گروهی	
			۱۸۱	۹۴/۱۱۵	کل	

جدول ۷- تفاوت دیدگاه نمونه آماری درخصوص مدیریت پیشگیری فرار از منزل با رویکرد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی براساس میزان تحصیلات

سطح معنی داری	F	مربع میانگین	درجه آزادی	مجموع مربعات		
۰/۵۱۴	۰/۷۷۶	۰/۳۶۳	۳	۱/۰۹۰	بین گروهی	عوامل فرهنگی
		۰/۴۷۴	۱۷۸	۸۴/۳۸۹	درون گروهی	
			۱۸۱	۸۵/۴۷۹	کل	
۰/۲۶۰	۱/۳۵۱	۰/۳۶۷	۳	۱/۱۰۱	بین گروهی	عوامل اجتماعی
		۰/۲۷۲	۱۷۸	۴۸/۳۴۲	درون گروهی	
			۱۸۱	۴۹/۴۴۳	کل	
۰/۵۳۱	۰/۸۳۸	۰/۳۸۵	۳	۱/۱۵۶	بین گروهی	عوامل اقتصادی
		۰/۵۲۲	۱۷۸	۹۲/۹۵۹	درون گروهی	
			۱۸۱	۹۴/۱۱۵	کل	

جدول ۸- تفاوت دیدگاه نمونه آماری درخصوص مدیریت پیشگیری فرار از منزل با رویکرد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی براساس وضعیت اشتغال

سطح معنی داری	F	مربع میانگین	درجه آزادی	مجموع مربعات		
۰/۸۳۵	۰/۲۸۶	۰/۱۳۷	۳	۰/۴۱۱	بین گروهی	عوامل فرهنگی
		۰/۴۷۸	۱۷۸	۸۵/۰۶۹	درون گروهی	
			۱۸۱	۸۵/۴۷۹	کل	
۰/۰۸۰	۲/۲۸۷	۰/۶۱۲	۳	۱/۸۳۵	بین گروهی	عوامل اجتماعی
		۰/۲۶۷	۱۷۸	۴۷/۶۰۷	درون گروهی	
			۱۸۱	۴۹/۴۴۳	کل	
۰/۴۷۳	۰/۸۴۰	۰/۴۳۸	۳	۱/۳۱۵	بین گروهی	عوامل اقتصادی
		۰/۵۲۱	۱۷۸	۹۲/۸۰۱	درون گروهی	
			۱۸۱	۹۴/۱۱۵	کل	

جدول ۹- تفاوت دیدگاه نمونه آماری درخصوص مدیریت پیشگیری فرار از منزل با رویکرد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی براساس شغل

سطح معنی داری	F	مربع میانگین	درجه آزادی	مجموع مربعات	بین گروهی	عوامل فرهنگی
۰/۶۳۳	۰/۵۷۴	۰/۴۷۶	۳	۰/۸۱۹	۸۴/۶۶۰	عوامل فرهنگی
			۱۷۸			درون گروهی
			۱۸۱	۸۵/۴۷۹		کل
۰/۲۲۱	۱/۴۸۳	۰/۲۷۱	۳	۱/۲۰۶	۴۸/۲۳۷	عوامل اجتماعی
			۱۷۸			درون گروهی
			۱۸۱	۴۹/۴۴۳		کل
۰/۶۷۸	۰/۵۰۷	۰/۲۶۶	۳	۰/۷۹۷	۹۳/۳۱۸	عوامل اقتصادی
			۱۷۸			درون گروهی
			۱۸۱	۹۴/۱۱۵		کل

نشان می‌دهد. براساس این جداول، سطح معنی داری برای ۳ عامل پژوهش بیشتر از ۰/۰۵ به دست آمده است ($P > 0/05$)، بنابراین تفاوتی بین دیدگاه شرکت‌کنندگان در پژوهش درخصوص ۳ عامل مطرح شده براساس متغیرها جمعیت‌شناختی موصوف وجود ندارد.

به منظور تحلیل تفاوت دیدگاه نمونه آماری در پژوهش با توجه به اطلاعات مندرج در جداول ۵ تا ۹، از تحلیل واریانس یک‌طرفه استفاده شده و نتایج بررسی را درخصوص مدیریت پیشگیری فرار منزل با رویکرد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی براساس متغیرهای «رتبه علمی، سن، میزان تحصیلات، وضعیت اشتغال و شغل»

جدول ۱۰- نتایج آزمون t مستقل برای تحلیل تفاوت دیدگاه شرکت‌کنندگان در پژوهش براساس محل خدمت

مقدار F	مقدار t	درجه آزادی	سطح معنی داری	اختلاف میانگین	اختلاف خطای استاندارد	عامل فرهنگی
۰/۵۷۹	-۰/۳۹۱	۱۸۰	۰/۶۹۶	-۰/۰۴۰	۰/۱۰	عامل فرهنگی
۰/۷۱۰	-۲/۰۹۸	۱۸۰	۰/۰۳۷	-۰/۱۶۳	۰/۰۷	عامل اجتماعی
۳/۰۰۷	-۱/۴۰۹	۱۸۰	۰/۱۶۰	-۰/۱۵۲	۰/۱۰	عامل اقتصادی

جدول ۱۱- نتایج آزمون t مستقل برای تحلیل تفاوت دیدگاه شرکت‌کنندگان در پژوهش براساس جنسیت

مقدار F	مقدار t	درجه آزادی	سطح معنی داری	اختلاف میانگین	اختلاف خطای استاندارد	عامل فرهنگی
۰/۲۳۳	-۱/۲۹۵	۱۸۰	۰/۱۹۷	-۰/۱۵۷	۰/۱۲	عامل فرهنگی
۰/۰۲۰	۱/۲۳۲	۱۸۰	۰/۲۱۹	۰/۱۱۴	۰/۰۹	عامل اجتماعی
۰/۴۰۱	-۰/۹۹۶	۱۸۰	۰/۳۲۰	-۰/۱۲۷	۰/۱۲	عامل اقتصادی

جدول ۱۲- نتایج آزمون t مستقل برای تحلیل تفاوت دیدگاه شرکت‌کنندگان در پژوهش براساس وضعیت تأهل

مقدار F	مقدار t	درجه آزادی	سطح معنی داری	اختلاف میانگین	اختلاف خطای استاندارد	عامل فرهنگی
۰/۰۰۴	-۱/۰۰۲	۱۸۰	۰/۳۱۸	-۰/۱۶۳	۰/۱۶	عامل فرهنگی
۰/۵۴۹	۰/۱۹۲	۱۸۰	۰/۸۴۸	۰/۰۲۳	۰/۱۲	عامل اجتماعی
۰/۰۳۲	-۱/۶۶۴	۱۸۰	۰/۰۹۸	-۰/۲۸۲	۰/۱۷	عامل اقتصادی

برای تحلیل تفاوت دیدگاه نمونه آماری در پژوهش، با توجه به اطلاعات مندرج در جداول ۱۰ تا ۱۲ در ارتباط با مدیریت پیشگیری از فرار منزل با رویکرد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی بر مبنای محل خدمت، جنسیت و وضعیت تأهل از آزمون t مستقل بهره بردیم. سطح معنی‌داری برای هر ۳ عامل بیشتر از ۰/۰۵ به دست آمده ($P < ۰/۰۵$)، در نتیجه تفاوتی بین دیدگاه شرکت‌کنندگان در پژوهش بر اساس منغیرهای مورد نظر وجود ندارد.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر، با هدف مدیریت پیشگیری فرار از منزل با رویکرد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی انجام شد. فرار پدیده‌ای نابه‌هنجار و ضد اجتماعی است که فرد با این حرکت نسبت به رفتار اعضای خانواده و یا نزدیک‌ترین کسانی که می‌توانستند پناهگاهش باشند، واکنش نشان می‌دهد. اساساً، افراد به دلیل احساس ناتوانی و درماندگی از حل مسائل زندگی از فرار به‌زعم خود به‌عنوان سازوکار دفاعی استفاده بهره می‌برند. مدیریت پیشگیری و کاهش مسائل و آسیب‌های اجتماعی نیازمند ارزیابی و اولویت‌بندی مؤلفه‌ها و شاخص‌های تأثیرگذار بر پدیده‌ها است. در مؤلفه فرهنگی، بالاترین رتبه به ضعف در آداب استفاده از شبکه‌های اجتماعی پیام‌رسان، کم‌توجهی به آموزش‌های فرزندپروری و همسرداری به خانواده‌ها، عدم برنامه‌های مؤثر برای پرکردن اوقات فراغت دانش‌آموزان، ضعف در تقویت فرهنگ اسلامی-ایرانی به وسیله صدا و سیما و بی-توجهی به آموزش مهارت‌های زندگی به‌ویژه تنظیم هیجان، حل مسئله و تفکر انتقادی» تعلق دارد و به همین صورت پایین‌ترین رتبه به اجبار نکردن مدارس و دانشگاه به اجرای آزمون سلامت و بهداشت روان اختصاص یافته است. در تبیین این یافته‌ها می‌توان اظهار داشت که فرهنگ، یکی از مهم‌ترین عوامل شکل‌دهنده رفتار و خواسته فرد به‌شمار می‌رود؛ رفتار بشر عمدتاً اکتسابی است. یک بچه هنگام رشد در یک جامعه، ارزش‌های بنیادین، برداشت‌ها، خواسته‌ها و رفتارهای متفاوتی را از افراد بافت اجتماعی

خود و سایر مبادی اصول فرهنگی و تربیتی می‌آموزد. بنابراین، ترک خانه برای افراد نتیجه یک مسئله فرهنگی است. نتایج پژوهش خیری (۱۳۹۲) که در مطالعه خود نشان داد عوامل فرهنگی با ۲۱/۷ درصد از عوامل مهم فرار در دختران استان مرکزی است و با توجه به روند رو به افزایش پدیده فرار و مسائل و عواقب آن، توجه به مسئله پیشگیری و شناسایی عوامل زمینه‌ساز و اجرای مداخلات گوناگون ضرورت دارد، با نتایج پژوهش حاضر هم‌خوانی دارد. علاوه بر این، مؤلفه‌های اجتماعی که بالاترین رتبه را دارند، عبارتند از: به اعتیاد والدین به مصرف مواد مخدر، عضویت در شبکه‌های اجتماعی پیام‌رسان، به‌خصوص اینستاگرام به‌قصد دوست‌یابی، عدم ایجاد زمینه و شرایط برای تسهیل در ازدواج دختر و پسرهایی که با یک‌دیگر فرار می‌نمایند، ارتباط غیر شرعی با نامحرم و دست‌رسی آسان و بدون محدودیت و نظارت به کانال‌های مختلف شبکه‌های اجتماعی. در همین راستا، پایین‌ترین رتبه، به‌هم‌خوردن خواستگاری در روز نامزدی است. به‌علاوه، در بین مؤلفه اقتصادی، بالاترین رتبه به افزایش نرخ تورم و هزینه‌های جاری زندگی و فراهم‌شدن مشکلات معیشتی، بیکاری و نداشتن شغل مناسب برای امرار و معاش و نداشتن مسکن و سرپناه مناسب برای افراد آسیب‌دیده و خانواده آنان به چشم می‌خورند و پایین‌ترین رتبه به «عدم باز پرداخت بدهی و اقساط (چک برگشتی)» اختصاص یافته است. در مجموع، در بین کل شاخص‌ها، بالاترین رتبه را اعتیاد والدین به مصرف مواد مخدر، عضویت در شبکه‌های اجتماعی پیام‌رسان، به‌خصوص اینستاگرام به‌قصد دوست‌یابی، عدم ایجاد زمینه و شرایط برای تسهیل در ازدواج دختر و پسرهایی که با یک‌دیگر فرار می‌نمایند، افزایش نرخ تورم و هزینه‌های جاری زندگی و فراهم‌شدن مشکلات معیشتی و ارتباط غیرشرعی با نامحرم دارند و پایین‌ترین رتبه، به عدم بازپرداخت بدهی و اقساط (چک برگشتی) اختصاص دارد. به‌منظور مدیریت و پیشگیری از تکرار پدیده فرار از منزل پیشنهادهایی به شرح زیر ارائه می‌گردد:

۳. پیرنمائی، سهیل و عبدلی قهی، حمیدرضا. (۱۳۹۷). مقایسه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و سرمایه‌های اجتماعی در دختران فرار و عادی تحقیق‌های انتظامی - اجتماعی زنان و خانواده، ۱۰، ۹۷-۱۰۹.

http://pssw.jrl.police.ir/article_19876.html

۴. رستمی، تورج؛ آمویی، محمدرضا و کاکای، زهرا. (۱۳۹۷). شناسایی علل فرار دختران از منزل در استان کرمانشاه. *مطالعات پلیس زن*، ۲ (۲۹)، ۸۲-۷۳.

http://ps.jrl.police.ir/article_20313.html

۵. شریفی رهنمو، سعید؛ سلطانیپور، محرم و نقوی، مهدی. (۱۴۰۰). پیش‌بینی نگرش به آسیب‌های اجتماعی براساس میزان بهزیستی روان شناختی و هیجان‌خواهی در جوانان: انتظام اجتماعی. *مطالعات فرهنگی پلیس*، ۸ (۱)، ۴۷-۵۷.

http://hamedan.jrl.police.ir/article_95979.html

۶. عیوضی، محمدرحیم. (۱۳۹۹). معیاری بر شناسایی آسیب‌ها با تأکید بر آسیب‌شناسی آینده مسائل اجتماعی. *مطالعات اسلامی آسیب‌های اجتماعی*، ۲ (۲)، ۳۹-۶۰.

http://issh.shahed.ac.ir/article_3722.html

۷. معظمی، شهلا و اسمعیلی، محسن. (۱۳۹۹). جرم‌شناسی پدیده فرار از منزل نوجوانان. *رهیافت پیشگیری از جرم*، ۳ (۲)، ۹۹-۱۲۴.

http://www.jcpa.ir/article_243165.html

۸. نجفی، مهدیه؛ نظری، زهره و عزرتی‌گیلان، شهین. (۱۳۹۷). *عوامل پیشگیرانه فرار دختران از منزل*. تهران: انتشارات فرزندگان.

۹. نوروزی، محمد؛ حسین‌پور، جعفر و اسماعیلی، احمدرضا. (۱۳۹۷). نقش آینده‌پژوهی در پیشگیری از سرقت منزل و خودرو (با تأکید بر روش سناریو نگاری). *انتظام اجتماعی*، ۲ (۱۰)، ۱۷۳-۲۰۶.

http://sopra.jrl.police.ir/article_94584.html

۱۰. هاشمی، سیدضیاء؛ فاطمیامین، زینب و فولادیان، مجید. (۱۳۹۰). پیامدهای فرار دختران از منزل. *رفاه اجتماعی*، ۱۱ (۴۰)، ۱۶۲-۱۷۸.

<http://ensani.ir/file/download/article/59-5126-20120413171647.pdf>

۱) در سرفصل دروس مقاطع مختلف ابتدایی، متوسطه اول و دوم برای ارتقاء سطح دانش و بینش دانش‌آموزان، آداب استفاده از شبکه‌های اجتماعی پیام‌رسان به‌واسطه وزارت آموزش و پرورش پیش‌بینی گردد.

۲) توسط سازمان ملی جوانان برای دختران و پسرانی که به‌قصد ازدواج با یک‌دیگر ارتباط دارند، جلسات مشاوره رایگان برگزار شود.

۳) رسانه ملی با دعوت از نویسندگان و کارگردان‌های معروف، فیلم‌های آموزشی مناسب تهیه و در شبکه‌های مختلف سیما پخش کند.

۴) جلسات مشاوره رایگان به‌وسیله سازمان بهزیستی و مراکز مشاوره معاونت فرهنگی-اجتماعی فراجا به‌صورت مستمر برگزار گردد.

۵) برای خانواده‌های افراد آسیب‌دیده، به‌وسیله سازمان بهزیستی هر استان با دعوت از اساتید صاحب‌نظر و باتجربه کارگاه آموزش‌های فرزندپروری و همسرمداری برای خانواده‌ها برگزار شود.

تقدیر و تشکر

از همه اساتید و مدیرانی که در تکمیل پرسش‌نامه و فرآیند اجرای پژوهش با پژوهشگر همکاری نموده‌اند و همچنین داوران محترم سپاس‌گزاری می‌نمایم.

منابع

۱. ابراهیمی قوام، صغری و خطیب‌زاده، متین. (۱۳۹۲).

بررسی وضعیت خانوادگی دختران فراری با تأکید بر سوءاستفاده از آنان. *مطالعات پلیس زن*، ۱۹، ۷۸-۹۲.

http://ps.jrl.police.ir/article_11146.html

۲. بلالی، اسماعیل؛ خان‌محمدی، جمال و هوشمند یاور، مجتبی. (۱۳۹۳). بررسی عوامل درون خانوادگی مؤثر بر خانه‌گریزی دختران (مطالعه موردی: دختران خانه‌گریز و غیر خانه‌گریز شهر همدان). *فصلنامه فرهنگی*

تربیتی زنان و خانواده، ۹ (۲۸)، ۱۲۵-۱۵۷.

https://cwfs.ihu.ac.ir/article_201647.html

11. Henseler, J., Dijkstra, T. K., Sarstedt, M., Ringle, C. M., Diamantopoulos, A., Straub, D. W., Ketchen, D. J., Hair, J. F., Hult, G. T. M., and Calantone, R. J. (2014). Common Beliefs and Reality about Partial Least Squares: Comments on Rönkkö & Evermann (2013), *Organizational Research Methods*, 17(2), 182-209.

[https://www.scirp.org/\(S\(351jmbntvnsjt1aadkozje\)\)/reference/referencespapers.aspx?referenceid=2297762](https://www.scirp.org/(S(351jmbntvnsjt1aadkozje))/reference/referencespapers.aspx?referenceid=2297762)

